

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 23

2006

Nr 2

Innehåll nr 2 - 2006

Vi möts sid. 3

Per Clemensson

Välkommen till våra arrangemang 4

Kurser under hösten 5

Kristina Bengtsson

... och skjortan brann ännu ... 6

Marianne Kindgren

Känsö - en isolerad idyll 10

Karin Edvall

Två kvinnoöden 15

Per Clemensson

Bokanmålningar: Hembygdsgården,
Dalsländskt leverne 17

Kerstin Adrian

Tillfälligheter hjälper ... 18

Joel Holger

Bokanmälan: En trumpetarsläkt 22

Nyförvärv till biblioteket 2005 23

Joel Holger

Landet runt 25

Forska med GRS datorer 28

Soldatregistret 28

Omslagsbilden:

Danskarnas erövring av Älvsborgs fästning i maj 1612, vilket ledde till den andra Älvsborgs lösen på 1 milj. riksdaler smt. Samtida kopparstick (bilden beskuren).
Läs även artikel sid 6.

Nästa nummer av Västanbladet
utkommer i aug. 2006.
Manusstopp den 15 juni.

ISSN - 1102 - 4453
Kopierad hos

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEMLEMSFÖRENING I SVERIGES
SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14)

Styrelse 2006

- Ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- V. ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalavägen 69, 429 34 KULLAVIK
- Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
trewetrans@swipnet.se
- Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Övriga Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
per-lilje@swipnet.se
Lars Olof Lööf, 070-5602840
Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG
Jan Forslund, 0300 -146 54, Nils Ebbes-
gårdsgatan 36, 434 36 KUNGSBACKA
- Suppl. Inga Lill Berkhuisen, 0300 - 141 17
Rosengatan 36, 434 43 KUNGSBACKA
Sonja Rindby, 031 - 25 99 51
Munkebacksg. 23, 416 53 GÖTEBORG

Västanbladet

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Joel Holger och Per Liljeström.

Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
(familjemedlem 50.- kr)
och utkommer årligen med fyra nummer.

GöteborgsRegionens
Släktforskare

vi möts

VÅREN 2006

Måndagen den 24 april kl. 18.30. Föreningskväll

i föreningslokalen Erik Dahlbergsgatan 36 B. Föreläsning av författaren

Lars Wikander, Borås, "Skuggan av Zofia"

Den gripande historien om en ung polska, som 1945 kom från koncentrationsläger och fick en kort levnad i Falkenberg.

Kaffeservering - Anmälan senast torsdagen innan - Avgift 50.- kr.

Lördagen den 20 maj

**VÅRENS BUSSUTFÄRD till Orust - Tjörn
"Från forntid till nutid".**

Avresa kl. 07.30 från Exercishuset (Parkgatan) vid Heden.

Program: - Bildtska hembygdsmuseet - Huseby Klev - lunch kl. 12.30 på

Nösunds vårdshus - Margaretha Hvitfeldts Sundsby - Björholmen.

Eftermiddagskaffe vid havet ingår.

Egen kaffekorg medtages till förmiddagen !!!

Hemkomst omkr. kl. 18.30. - Kostnad 320.- kr. - Anmälan senast den 11 maj.

HÖSTEN 2006

Kurser, enl program sid 5.

Nästa nummer av Västanbladet kommer att innehålla

all information, tider mm för hösten:

**Utfärd, föreningskväll med föredrag i oktober och
ÖPPET HUS i GRS lokaler**

Lördagen den 25 nov.

Jubileumsfest i Dicksonska Palatset enl. senare program.

ANMÄLAN i så god tid som möjligt till Karin Holger tel. 031 - 40 85 20

Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal,

vilken måste låsas under själva mötet. Kom således i god tid.

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet ! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Mycket välkomna !

Event. återbud måste anmälas.

Välkomna till våra arrangemang

Jubileumsåret 2006

Midvinternattens köld är hård och stjärnorna gnistra och glimma och man funderar över vilken årstid det är. Den första vårmånaden inleddes med göteborgsk kyla och snötäcke, ett väder lämpligt för släktforskning och knäckandet av nötter.

Vårt jubileumsår 60 år har inletts med livlig aktivitet. Vår Långströms-grupp har kommit igång med ordnandet av sina klipp och är nu på bokstaven S (det är "bara" 4 flyttlådor kvar). Förra årets kursdeltagare i släktforskning har haft personlig uppföljning och handledning under vardera c:a 1 timme. Två kurser i släktforskning, en för nybörjare och en för fortsättare, pågår. Antalet deltagare i nybörjarkursen har begränsats till högst 10 och går på dagtid. Kurs 2 utgör en fortsättningskurs på kvällstid om olika teman och deltagandet sker enligt klippkortsmodellen. Sammanträde om utgivningen av Göteborgs Domkyrkoförsamlings kyrkobok 1669-1671 har hållits. Lennart Limberg har talat om källkritik och den 5 mars deltog vi i Stadsmuseets Föreningsdag. Programmet fortsätter med representation på Landsarkivet på Släktforskningens Dag lördagen den 18 mars, med eget Öppet Hus på Erik Dahlbergsgatan 36 B följande dag den 19 mars och med föredrag om "Skuggan av Zofia" måndagen den 24 april.

Vårprogrammet avslutas med en bussutfärd i bekväm turistbuss lördagen den 20 maj till Orust - Tjörn under temat "Från forntid till nutid". Vi besöker bl a Bildtska hembygdsmuseet med sin högtintressanta utställning om konstnären, jägaren och naturvetaren Wilhelm von Wright, efter förmiddagskaffe går färden sedan vidare till Ellös för besök på Huseby Klev Stenåldersmuseum (världens äldsta tuggummi), lunch på Nösunds vårdshus; eftermiddagen ägnar vi åt Mjörn och Tjörn: visning av Margaretha Hvitfeldts Sundsby och kaffe vid havet på Björholmen. Programmet har plats för överraskningsbesök utmed vägen. Välkomna ombord på vår jubileumsresa !

Under sommaren deltagar vi i Släktforskarförbundets årsstämma och jubileum i Stockholm. Glädjande nog har tillräckligt antal medlemmar anmält sig som monterpersonal och medhjälpare.

Under hösten accelerar vi mot vårt jubileumsfirande. Programmet för hösten är inte till fullo fastställt. Vi räknar med föredrag och Öppet Hus, kursverksamhet enligt 2006 års modell (liten grupp, låg kursavgift inkl. lärobok, se särskild annonseringsruta sid 5), informationsbesök hos bibliotek, arkiv, servicehus m fl.

Vårt 60-årsjubileum har vi planerat inträffa på Dicksonska Palatset lördagen den 25 november med högtidsföreläsning av någon "kändis" och buffé till ett pris av c:a 300:- (hårt subventionerat av föreningen).

Anmäl gärna intresset till Karin Holger så att vi kan planera, vi vill gärna se fullt hus. Skriv eller ring eller maila. Eventuellt kommer vi ha andra särskilda aktiviteter denna

lördag i den grå månaden november.

Då vi nu i lokalen på Erik Dahlbergsgatan har fått tillgång till internet och därmed Geline samt ett stort antal släktforsknings-databaser har vi beslutat att till våra trogna medlemmar utlämna nyckel till lokalerna, så att de vår, höst och vinter kan nyttja föreningens lokaler, bibliotek och datorer. De som önskar inneha egen nyckel är välkomna att anmäla sitt intresse till Joel Holger. Du kommer att bli kallad till en introduktion för genomgång av ordningsregler mm. Låt Erik Dahlbergsgatan bli en mötesplats för släktforskare i centrala Göteborg nära Landsarkivet med tillgång till bibliotek, datorer och kaffe.

Låt mig sluta med en solskenshistoria. Härom torsdagen diskuterade Joel Holger och vår datakunnige medlem Torild Isaksson om vår nyinstallerade dator var värd att kosta på ett större arbetsminne. Detta uppsnappades av en besökande (vi har ju öppet på torsdagar) forskare, som varit medlem länge och som nu för första gången besökte vår lokal. Denne överräckte 500:- kr till inköp av ett arbetsminne och lite till. Vi tackar varmt denne medlem för den spontana och generösa gåvan.

PerClemensson

Jubileumsåret 2006
planerar GRS följande kurser under hösten
i föreningslokalen Erik Dahlbergsgatan 36 B

Släktforskning och handskriftsläsning för nybörjare

Dagtid, 10 x 2 1/2 timmar, avgift 750:- kr inkl. kurslitteratur och kursmaterial. För icke medlemmar tillkommer medlemsavgift. Kursen behandlar grundläggande källmaterial, databaser och handskriftsläsning. Deltagarnas privata forskning upptages under den avslutande akutmottagningen.

Släktforska vidare för fortsättare

Kvällstid, 5 x 2 timmar, avgift 400:- kr (eller 100:- kr per gång) exkl. kurslitteratur (ej obligatorisk). För icke medlemmar tillkommer medlemsavgift. Kursen behandlar källmaterial såsom Livets skeden, De fyra stånden, Yrken, Gårdsförsäljning, Samhällets olycksbarn mm.

Tag hand om dina släkt-, förenings- och gårdshandlingar

Kvällstid, 5 x 2 timmar, avgift 400:- kr. För icke medlemmar tillkommer medlemsavgift. Kursen behandlar arkivbeständigt arkivmaterial, förvaringsmedel, svenskt arkivväsen, förtecknings- och registreringsmetoder, gallring, fotoförvaring mm.

Kursledare till alla kurserna är Per Clemensson. Intresseanmälan för att reservera plats görs till tel. 031 - 20 65 63 (telefonsvarare, uppge namn och telefonnummer).

...och skjortan brann ännu på hans kropp

av fil.kand. arkeolog Kristina Bengtsson

Utsikt från 13:e våningen

Jag arbetar på SKF, på koncernens huvudkontor. SKF har, som många vet, sitt huvudkontor och sina svenska fabriker i Gamlestaden i östra Göteborg.

Från min arbetsplats på 13:e våningen ser jag ut över Göteborgs tidigaste industriområde vid Gamlestadens fabriker, Sävveån och spårvagnspår. Jag ser också spårvagnshållplatsen som kallas Gamlestads torg. Det är en ganska ful och nedklottrad hållplats, men ett femtiotal meter därifrån står en minnessten - det är nog inte många som tänker på den. - Den står där som ett minne över platsen för Nya Lödöse kyrka som låg vid den gamla stadens torg. Ännu färre vet något om kyrkan och endast en handfull känner till vad som inträffade där den 26 februari 1612.

Nylöse under Kalmarkriget

Nya Lödöse var en av föregångarna till dagens Göteborg. På 1470-talet beslöt Sten Sture den äldre att flytta borgarna i det Gamla Lödöse, som låg uppströms Göta älv, till Sävveåns mynning dels för att slippa tullen vid Bohus slott och dels för att få ett bättre "affärsäge". Staden var ju den enda svenska hamnen på västkusten och var således mycket betydelsefull för all handel mot väster.

I början av 1600-talet anlade Karl IX en stad på Hisingssidan efter holländskt mönster dit många av Nylöseborna flyttade, men långt ifrån alla. Den gamla staden levde

kvar - och som sagt staden var strategiskt viktig och var förstas föremål för erövringsförsök i de frekventa stridigheterna med Danmark. Så också i Kalmarkriget mellan 1611 och 1613 som leddes av två legendariska regenter, Gustav II Adolf och Kristian IV. Striderna utkämpades inte på slagfälten utan man var mer intresserad av att erövra fästningarna längs gränserna. Kalmar och Älvsborg slott föll i danskarnas händer och gränsborna fick ännu en gång uppleva hur motståndarnas trupper plundrade och brände deras gårdar. Halland och Bohuslän skövlades av svenskarna och Västergötland av danskarna. Omkring en femtedel av alla gårdar i Bohuslän brändes ner i det krig som i folkmun kallades "brännefejden". De norska städerna Kungälv och Uddevalla brändes ner till grunden av svenska trupper och Nya Lödöse erövrades i slutet av år 1611 av danskarna.

(Jfr även *Västanbladets omslagsbild*)

Det meningslösa och dyrbara kriget slutade i freden vid Knäred 1613. Sverige fick som bekant acceptera att betala 1 million riksdaler i krigsskadestånd inom sex år för att få tillbaka det livsviktiga området kring Göta älvs mynning med bl a Älvsborgs slott och Nylöse, som hölls som pant av Danmark. Den sk extra, tillfälliga, skatt som togs ut för att betala denna lösen-summa blev permanent och grunden till vår nuvarande inkomstbeskattning.

Massakern den 26 februari 1612

Men vi återvänder till morgonen den 26

februari 1612. Den danska besättningen som i slutet av 1611 hade erövrat staden bestod av ca 700 tyska legoknektar och 300 uppbådade norska bondesoldater understödda av några niopunds kanoner. De två befälhavarna var tyskar, men den ena av dem var för tillfället bortrest och när svenskarna under morgontimmarna, under ledning av Jesper Cruus, började beskjuta staden kapitulerade den kvarvarande tyske befälhavaren efter mycket korta strider. I kapitulationsvillkoren som snabbt gjordes upp beslöts att trupperna skulle få fritt avtåg - men det var en hake i beslutet - det innefattade endast de tyska legosoldaterna och inte de norska bondeskyttarna. Tyskarna tog direkt värvning i den svenska hären. Cruus lät därefter avvärpa bondesoldaterna och fösa in dem i Nylöse kyrka där de ställdes upp på led och - på Cruus order - sköts och högs de ner av sina forna tyska stridskamrater.

Detta dåd var även under 1600-talets krigsförhållande att rubricera som ett okristligt och bestialiskt dåd - för det första avrättade man enligt krigets "fair play" regler inte krigsfångar och för det andra absolut inte inne i en kyrka. Kyrkan har alltid tjänat som fredat område, även så under 1600-talet, så detta massmord av obehäpnade män i det heliga kyrkorummet måste ha väckt avsky i hela landet.

Vittnesmålen från de överlevande

Några av soldaterna överlevde dock mirakulöst och det är deras vittnesmål om vad som hände deras kamrater som finns nedtecknade i Oslo Domkapitels Kopieböcker. Vittnesmålen finns nertecknade eftersom de dödade soldaternas änkor var tvungna att presentera vittnesmål över att deras män

verkligen var döda, så att de skulle kunna gifta sig igen. I tidigare krig hade det många gånger hänt att män tagits som krigsfångar men rapporterats som döda. Deras hustrur hade gift om sig - men så en dag dök mannen upp igen. Då hade kvinnan gjort sig skyldig till ett urbotat brott - bigami - och detta straffades med döden. Kyrkan ställde således nu krav på klara bevis på att änorna verkligen var änkor så att de kunde gifta om sig, vilket var helt nödvändigt. I så måtto har bondesamhället alltid varit jämlikt. För att det ekonomiska maskineriet skulle fungera behövdes både en man och en kvinna - mannen som råvaruproducent och kvinnan som förädlingsprocess. Därför måste änorna så snart som möjligt hitta en ny man och därför har man till domkapitlet inlämnat antingen skrivna, bevittnade redogörelser eller så fick vittnena fara till Oslo och personligen berätta vad som hänt.

Därför vet vi att man sett Anders Olsson i Gurseröd, Tanum, ligga död vid altaret i Nylöse kyrka och att Tore från Gramsås - också i Tanum - blev huggen i huvudet och genomstucken av en värja i kyrkan. Sven Rasmussen i Torbal vittnade och sa att han sett Svenning från Lursäng ligga död på golvet i Nylöse kyrka och att skjortan ännu brann på hans kropp. Vi får också några vittnesmål om de som dött i striderna, bl a att Nils Bodellsson från Skrammestad i Naverstad sköts ihjäl på Sæveåns is och att svenskarna drog av honom både stövlar och kläder. Vittnesmålen fortsätter och fortsätter och berättar om ett femtiotal soldatdöden - från Skee, Naverstad, Hogdal, Mo, Lur och Tanum. Halvard Toresson från Tormoseröd berättade så här:

"Vi blev införda i Nylöse kyrka och då kom de svenske och sköt ihjäl många, sedan höll de upp en stund, men därefter kom de tillbaka och började skjuta på nytt och då blev Nils i Mörkebacka skjuten och dog strax." Förmodligen var samtliga 300 soldater från våra hemtrakter men många av dem var unga, ogifta män som inte efterlämnade några änkor och såldes får vi inte veta deras namn.

Andulf och Johanna

Min man och jag bor i ett litet rött hus med vita knutar på gården Torp i Lur och där tycker vi att vi lever ett idylliskt och lugnt lantliv, långt borta från de märkliga organismerna som mångmiljonstäder som New York, Sao Paulo, Tokyo m fl utgör, och långt bort ifrån de konflikter som vi dagligen läser och hör om via media. Vi pysslar i trädgården, läser, skriver, äter och dricker gott och ser ut över det öppna landskapet runt huset.

Den här frusna februaridagen 1612 dödades också en man som hette Andulf Svensson från just Torp i Lur - dödad med ett värjhugg i huvudet. Ibland när jag sitter i vilstolen i trädgården kan jag för mitt inre se hur en sliten soldat en tid efter dådet i Nylöse kom över bron över Lurån fram på den slingrande vägen och framförde dödsbudet till Andulfs hustru, Johanna Jörgensdotter. Förmodligen en ung kvinna med flera barn - barn som blivit faderlösa - barn som skulle komma att sakna bröd; för den som skulle så och skörda fanns inte längre. Man kan tänka sig in i Johannas förtvivlan för hon skulle få svårt att klara bruket av gården på egen hand. I två och ett halvt år levde Johanna ensam och hur hon lyckades klara försörjningen under denna långa tid

vet vi inte. I oktober 1614 hade hon dock troligen funnit en ny man att gifta sig med för det är då vittnesmålet framförs vid Oslo Domkapitel (i modern skrivning):

Nils Claussönn, superintendent i Oslo, och residerande kaniker därstädes, låter meddela att anno 1614 (torsdag) den 27 oktober, kom till oss i kapitelhuset Olof Tordsson i Val, befullmäktigad på Johanna Jörgensdotters vägnar och erhöll om tillstånd för nämnda Johanna Jörgensdotter att få ingå äktenskap, eftersom hennes förre husbonde, Andulf Svensson i Torp, i föregående fejd blev ihjälslagen av rikets fiender i Nylöse i Sverige. Detta bevisades med tre mäns beseglade vittnesmål, daterat anno 1614 (torsdag) den 8 september på stämman i Säm, som svurits med full edgång. Där sägs att de var närvarande och såg att Andulf Svensson i Torp låg död på gatan i Nylöse strax vid brunnen och munnen var sönderhuggen med en värja. Har också nämnda Johanna Jörgensdotter fått ett gott vittnesbörd från sin sockenpräst, hederlige och vällärde Hans Torbensson i Tanums prästgäll. Framvisade Olof Tordsson också sex mäns beseglade vittnesmål, som antagits på Lurs kyrkogård anno 1614 (söndag) den 24 juli, och som samstämt vittnat att Johanna Jörgensdotter har levt och förhållit sig som en ärlig, from och gudfruktig danekvinna på alla sätt, från det hennes husbonde Andulf Svensson i Torp drog bort från henne emot rikets fiender och fram till nu. Efter vad som anförts och eftersom hennes förutnämnde Andulf Svensson i Torp har fallit och blivit dödad av rikets fiender, och hon har uppfört sig ärligt, vet vi inget rättare, än att tillåta henne ingå äktenskap. Actum Oslo (torsdag) den 27 oktober anno 1614.

Johanna hade förmodligen tur och fick en ny chans till ett drägligt liv - men hur gick det för de änkor och barn som inte hittade en ny "husbonde"? 1600-talet må ha varit det blodigaste århundradet i Nordens historia och tiotusentals unga män dog och lem-lästades i de ändlösa krigen. För de hem-mavarande innebar det i motsvarande grad minskade möjligheter för de unga kvin-norna att hitta en man, en gård och försörj-ning. För de äldre betydde det en osäker ålderdom, eftersom sönerna som skulle ta över gårdarna försvann i krigen. Samtidigt tvingades man betala allt högre skatter för att finansiera krigsinsatserna. Man upp-skattar att de extra skatterna och pålagorna tredubblades bara mellan 1620 och 1628.

De som överlevde

Vi vet att Anders Engelbretsson från Gur-seröd och några till överlevde massakern i Nylöse och kom hem igen, kanske för att bygga upp en härjad gård, försöka skaffa ny boskap, göra nya redskap och försöka överleva till skörden var mogen - några av de hundratusentals som obemärkta för-svunnit in i historiens dimmor. Men det är dessa återuppbyggare vi har att tacka för att vi finns här idag - dessa som genom mänsklighetens långa historia alltid, oför-trutet, envist åter och åter igen byggt upp det som krig och härjningar förstört. Tyvärr är det inte deras namn som finns i våra barns historieböcker - där ryms bara nam-nen på de som startar krigen - kungarna och sådana män som Jesper Cruus.

Jag har flera gånger promenerat på gräs-mattan runt minnesstenen över Nylöse kyrka, som står vid den ruffiga spårvagns-hållplatsen. Jag har trampat på just de kvadratmeter där 300 män från vår hem-

bygd kallblodigt avrättades och förmodli-gen blev begravda i ett meningslöst krig för 390 år sedan. Där ligger också Andulf. Av en slump trampar jag på samma marker som Andulf även hemma i Lur. Troligtvis har Andulf odlat de åkermarker som vi ser runt vårt hus - kanske har han brutit upp och nyodlat delar av den. Så även om han idag är totalt okänd, så har han ändå lämnat ett synligt arv efter sig som min man och jag kan njuta frukterna av.

Jag tror jag skall plocka några blommor i trädgården och ta med mig till minnesste-nen vid Gamlestads torg och tänka på An-dulf och de andra. Jag kan tala om för Andulf att hans åkrar finns kvar där hemma i Lur - nästan 390 år efter hans död. Sedan skall jag återvända till 13:e våningen och fundera på om jag också kan lämna ett gott arv efter mig, som några människor i fram-tiden kan ha nytta och glädje av.

Uppgifterna är hämtade ur:

Oslo Kapitels Kopibog 1606-1618, utgiven av Oluf Kolsrud, Oslo 1913 och 1915

Oslo Kapitels Förhandlingar 1609-1616, utgiven av Olof Kolsrud, Oslo 1914

Sveriges Släktforskarförbund Mandolingatan 19, Västra Frölunda

Onsdagen den 19 april kl. 18.00

"Finn dina rötter utomlands"

med Anders Lundkvist och Synnöve Nilsson från Mormonkyrkan.

Föranmälan erfordras till
tel. 031- 42 33 11

Känsö – en isolerad idyll

av fil.kand. Marianne Kindgren

En okänd ö med unika byggnader? Jo, den finns, inbäddad mellan Styrö, Vargö och Brännö i Göteborgs södra skärgård med en sida ut mot Kattegatt och världen. Om Göteborg var Sveriges port mot väster så var Känsö låset på porten under en stor del av 1800-talet.

Pesten härjade i Sverige i början av 1700-talet och skördade omkring hundratusen offer och rädslan för nya pestepidemier var stor under hela seklet. Sjöfarten och importen ökade stadigt och förutom att fartygen förde med sig bomull från Egypten och salt från Spanien fanns även risk för att de spred smitta. I Medelhavets hamnstäder hade myndigheterna upptäckt redan under medeltiden att isolering, karantän, hade en bromsande effekt på pestepidemier.

Sjökarantän förekom i Sverige redan under 1500-talet vid hotande epidemier och under 1700-talet uppfördes en del tillfälliga karantänsstationer runt landets kuster. När det även började komma rapporter om en sjukdom som kallades gula febern tog Kungl. Maj:t 1804 beslut om en permanent karantänsplats utanför Göteborg. På Känsö fanns då redan en tillfällig karantän sedan 1771, en verksamhet som turvis samsades med ett sillsalteri och ett valfångstbolag.

Landshövding Carpelan i Göteborg fick i uppdrag att leda en kommission som

skulle planera verksamheten. Amiralitetsläkaren Pehr Dubb kallades in som medicinsk expert och han ville skapa ett mönstersjukhus utifrån sina egna idéer. Sjukrummen skulle ha ett fåtal sängar och vara isolerade från varandra. Varje rum borde ha god ventilation, något slags kamin och en egen vattenklosett. Klosetten skulle spolas genom rör från en tank på vinden. Dessutom borde sjukhusbyggnaderna kunna isoleras från varandra och från omgivningen. Vindbryggor och konstgjorda öar blev lösningen på det problemet.

Med. dr. Pehr Dubb

Det tog ändå rätt många år innan man kunde börja bygga. Känsö hade från början tillhört Brännö och arrenderats ut i flera led, bland annat till ett sillsalteri där ägarfamiljen hade vissa invändningar mot Kronans inlösen av byggnaderna. Från den första planeringen 1804 tog det ytterligare tolv år

innan de konstgjorda öarna var på plats utanför den egentliga ön.

Vid Göta Kanals slussbygge i Forsvik fann karantänskommissionen både bygglärdare och förman. Fortifikationskaptenen Jacob Forsell var knappt trettio år men redan känd som en erfaren och driftig chef. Förrre gruvägaren Olof Ericsson från Långbanshyttan ledde sprängningsarbetena vid slussbygget och han följde sin chef till den nya arbetsplatsen. Grovarbetet med sprängning och grundläggning utfördes av arbetskommenderade soldater medan snickare

Kängö karantänsstation med raden av sjukhusbyggnader Foto Marianne Kindgren

och murare togs från Göteborg.

I maj 1819 inspekterade karantänskommissionen den nya anläggningen. På de konstgjorda öarna låg i rad två sjukhusbyggnader, ett pestsjukhus och ett observationssjukhus, omgivna av var sitt magasin där man kunde ta in varor för lagring och smittrening. Vedertagna reningsmetoder var till exempel rökning med klorgas eller saltsyregas och det finns bevarade föreskrifter för hur saneringen skulle gå till. De innehåller också säkerhetsbestämmelser för personalen, som märkligt nog inte uppvisade någon misstänkt hög dödlighet trots de ohälsosamma arbetsförhållandena.

Längst ut vid bryggan ligger parloiren, en byggnad som kanske är världsunik i sitt slag. Där kunde intagna patienter ta emot besök utan att personerna kom i kontakt med varandra. Den består av ett rum med två separata ingångar, en från sjön och en från land. Invändigt löper en ränna tvärs över rummet med järngaller på ömse sidor. I rännan eldades med svavel under samtalet, eftersom svavelrök ansågs smittre-

nande.

På Kängö högsta punkt uppfördes ett utsiktstorn där personalen höll vakt ut mot Vinga och rapporterade om annalkande fartyg och på berget ovanför hamnen placerades ett batteri med kanoner som kunde avlossa varningsskott mot smitare. En prejbåt skickades då ut från hamnen för att föra in fartyget till karantänen.

Jacob Forsell blev den förste karantänschefen. Personalen bestod dessutom av läkare, kassör och fyra arbetare som först kallades karantänsmatrosar, senare drängar. Bevakningen sköttes av båtsmannakommenderingar med ett underbefäl som chef. Förmannen Olof Ericsson fick inte uppleva den färdiga anläggningen. Han dog året innan den stod klar och ligger begravd på ön. Hans söner Nils och John hade som pojkar lärt sig rita av Jacob Forsell och blev som vuxna män kända konstruktörer och byggare av slussar, maskiner och fartyg.

Karantänsinrättningen kostade nog mer

För ett Vackrare Hem,
besök
vårt Konstgalleri

GALLERI SCANDINAVIA

Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01

Familjen Lindblom

än den smakade. Det var meningen att verksamheten skulle bära sina egna kostnader med karantänsavgifterna, men räkenskaperna visar att det oftast inte gick ihop. Ibland fick kassören förskotta ur egen ficka. Och Jacob Forsell bekostade en hel del av trädplanteringarna själv. Käsö är också en för skärgården ovanligt grön ö, där en del av växtligheten har spritts från trädgårdarna och den planterade parken.

Under hela 1800-talet minskade antalet besiktigade fartyg stadigt. Det var bara under 1830-talets kolerahot som trafiken ökade så dramatiskt att personalen fick en orimlig arbetssituation. Vilket i sin tur fick Kungl. Maj:t att minska karantänstiden från fyrtio till åtta dagar, eftersom kolera har relativt kort inkubationstid.

Jacob Forsell

Samtidigt spärrade man av Käsö från omvärlden för att personalen skulle kunna fortsätta sitt viktiga arbete, så skärgårdsborna hade ingen större nytta av att ha läkare och sjukhus på nära håll.

Koleran återkom under 1850-talet, inte så snabbt och dramatiskt som 1834 utan i omgångar under flera år. Författaren Viktor Rydberg var anställd som informator i kassörens familj 1853-54 och isolerades på

Käsö tillsammans med resten av personalen. Han skrev en dikt i karantänens besöksloggare och målade en akvarell med motiv från hamnen, men det är nog mer önsketänkande än sanning att han även skrivit Singoalla under sin tid på ön. I ett brev till sin bror nämner han att han inte

kunnat författa något alls under åren som informator på Kängö. Livet flöt säkert både lugnt och idylliskt på ön under mellantiderna. Det kom sällan fartyg som behövde tas om hand och personalen ägnade sig i stället åt reparationer, trädgårdsskötsel och fiske. Man firade kungens namnsdag med fest och salut och reste till Larmässommarknaden och i början av 1840-talet kom den blivande Oscar II på besök.

Koleraperioderna orsakade visserligen upprustning och ökat arbete men från och med 1860-talet levde personalen under ständigt hot om nedläggning av den olönsamma anläggningen. Nya karantänsförordningar kom med direktiv om att bara fartyg från pestdrabbade områden skulle tas in. Forskare gjorde nya rön om vad smitta är och hur den sprids. Robert Koch upptäckte kolerabakterien på 1880-talet och sambandet mellan pest, loppor och råttor blev klarlagt. Synen på karantän förändrades också och i städerna uppfördes i stället epidemisjukhus med specialutbildad personal.

Den siste karantänsläkaren som bodde på ön var Gustaf Hjortzberg. Han var också provinsialläkare i skärgården och utbildad i diagnos och vård av kolerapatienter. På Kängö byggde han upp ett eget bakteriologiskt laboratorium som aldrig kom till användning. När det sista fartyget med kolerasmittade togs in 1909 fanns redan ett statligt laboratorium dit alla prover skulle sändas för analys.

Under första världskriget togs många

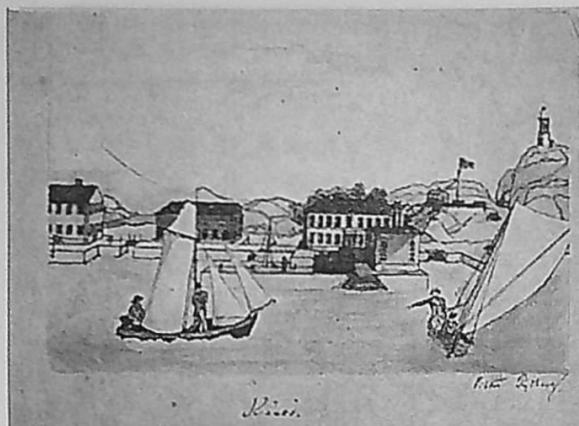

Parloiren vid bryggan. Foto Marianne Kindgren

personer in för avlusning för att hindra spridning av fläcktyfus. Men några pestsjuka har aldrig vårdats på Kängö och det är tveksamt om Kängö egentligen haft någon avgörande betydelse ur smittskyddssynpunkt. Koleran spreds ju trots kontrollerna. Kanske bidrog karantänen till att förbättra hygien och sjukvård ombord på fartygen, eftersom det blev både dyrt och opraktiskt för redare och köpmän med en sjuk besättning och försenade leveranser.

Mellankrigstiden medförde många spekulationer om vad som skulle hända med anläggningen på Kängö. Förslagen var många – barnkoloni, ålderdomshem eller rentav sommarbostad åt kungafamiljen. Det blev Marinförvaltningen som tog över 1935 och ön blev ytterförläggning och utbildningsplats. Och som sådan har den fungerat för Älvsborgs Kustartilleriregemente och amfibieregemente till i dag.

Karantänen på Kängö är en ganska okänd del av svensk historia, en unik miljö som speglar 1800-talets syn på sjukdomar och smittspridning. Husen är minnesmärta, parloiren även invändigt. Landstig-

*Karantänsstationens hamn,
chefshus och parloir. På
berget Känsö Torn.*

*Akvarell av
Viktor Rydberg*

*Original i Universitets-
biblioteket, Göteborg.*

ningsförbudet har hittills skyddat både byggnader och flora, men vad kommer att ske med Känsö nu när amfibieregementet har upphört? Kanske är det dags att föra upp ön på världsarvslistan?

*Not.
Per Liljeström har i Västanbladet
nr 3-2000 skrivit en skildring av Känsö.
I denna kan man även läsa om bl.a. öns
speciella flora.*

Släktforskardagar **STOCKHOLM 2006**

"Kungliga Hufvudstaden"
Samtidigt med Släktforskardagarna 2006
och Sveriges Släktforskarförbunds
20-årsjubileum pågår
Stockholms Kulturfestival 2006.

Det blir en spännande vecka där stadens enorma kulturutbud erbjuder något för alla.

Fredag 11 aug. Ordförande- och redaktörskonferens i Släktforskarcentrum Sundbyberg. Ordförande- och redaktörmiddag.

Lördag 12 aug. Invigning av Släktforskardagarna med utställning, föreläsningar mm, Släktforskarförbundets Riksstämma, allt på Factory, Nacka Strand.

Jubileumsföreläsning med underhållning på kvällen och utdelning av priser.

Söndag 13 aug. Utställning och föreläsningar. Happening.

Måndag - torsdag 14 - 17 aug.

ÖPPET HUS och aktiviteter på Stockholms alla arkiv.

Läs mera på hemsidan

www.stockholm2006.se

Två kvinnoöden från Göteborg

av Karin Edvall, arkivarie Landsarkivet i Göteborg

Varje människa är visserligen unik, men livsförutsättningarna avgörs av samtiden och miljön. Det gällde även för Lovisa Henriksdotter och Anna Britta Persson.

Lovisa Henriksdotter

Föddes i Borås 1840. Föräldrarna var mycket fattiga, och när fadern avled splittades familjen. Lovisa, som var tre år gammal, placerades i ett fosterhem i Hulta, strax öster om stadsgränsen, där hon stannade fram till konfirmationen.

Göteborg, dit Lovisa flyttade 1856, erbjöd en mängd nya arbetstillfällen. Industrierna, fartygsbyggandet och sjöfarten hade utvecklats kraftigt och befolkningen fördubblades på 20 år. Flertalet nyinflyttade förmådde skapa en god tillvaro, men unga flickor, som kommer ensamma från landet, var mer utsatta än andra.

I maj 1863 ombads kvinnspersonen Lovisa Henriksdotter, bosatt på Skräddargatan 7, att inställa sig inför poliskammaren för att försvara sitt liderliga levnadssätt.

Inställningen till prostitutionen var tolerant under medeltiden. Ibland ägde staden bordellen, och i vissa delar av Europa tilläts prostituerade att bilda skrän. När syfilis spreds över Europa, och sambandet mellan syfilis och könsumgänge kunde fastställas på 1500-talet, skedde en snabb attitydförändring. Syfilis, som tidigare betraktats som en vanlig farsot, blev Guds straff för skörlevnad och tyngsta skuldbördan för smittspridningen lades på de prostituerade kvinnorna. Syfilis medförde stora problem både för samhället och den enskilde.

Myndigheterna försökte kontrollera

smittspridningen genom olika preventiva åtgärder, och i mitten av 1800-talet infördes reglementeringen i vissa svenska städer, bland annat i Göteborg 1849. Polisen fick i uppdrag att bevaka de prostituerade kvinnorna, som i sin tur skulle läkarundersöka sig några gånger i veckan, och smittförande togs till kurhuset för vård.

1865 skärptes reglerna, och allmänna listan, den så kallade A-listan infördes. De gatuprostituerade kvinnorna ålades att låta läkarundersökas på besiktningbyrån två till fyra gånger i veckan. De fick inte vistas ensamma utomhus mellan kl 23.00-03.00, inte dra till sig uppmärksamhet via klädsel eller genom att stryka fram och tillbaka på samma plats. De som bröt mot reglerna kunde dömas till böter eller några dagars fängelse på vatten och bröd. För de inskrivna kvinnorna förvandlades livet snabbt

till en rundgång mellan gatan, läkarundersökningen, kurhuset, gatan, polisen och fängelset. All sexualitet tillhörde äktenskapet, enligt den tidens moral med ett undantag. Ogifta män måste få utlopp för sin sexualitet, enligt läkarkåren, annars riskerade de sin hälsa och prostitutionen kunde inte förbjudas.

Lovisa nekade först till anklagelserna, men efter några dagar föll hon till föga och erkände. Hon skrevs på A-listan, blev Ofentliga kvinnan nummer 51.

Under 1865-1867 skrevs 188 kvinnor in i A-listan. De var mellan 17-40 år, och de bakomliggande orsakerna uppgavs som lättja och lidelse. Sällan nämndes nöd och arbetslöshet, men ju tidigare kvinnan kom

ut ensam i livet, desto större var risken för utslagning. Många av de inskrivna hade, precis som Lovisa, varit utplacerade som fosterbarn sen småbarnsåren.

Efter fyra månader slog besiktningebyrån larm och kallade in Lovisa för förhör. Hon hade uteblivit från oacceptabelt många läkarundersökningar och måste förklara sig. Vissa dagar kunde hon redogöra för, hon hade inte haft skor att ta på sig, men allt förfall var inte giltigt, och poliskammaren dömdo henne till åtta dagars fängelse på vatten och bröd. Det var vanligt att kvinnorna protesterade. Vissa bråkade öppet, medan flertalet gjorde som Lovisa, trotsade reglerna genom att ignorera dem.

Våren 1866 greps Lovisa berusad utanför artilleriregementet på Otterhällan, och sågs utestrykande under de förbjudna nattimarna, mellan kl. 23.00-03.00. Poliskammaren varnade henne: Om Lovisa inte skaffade laga försvar, eller stadigt arbete, riskerade hon att dömas till fyra månaders allmänt arbete, den strängaste påföljden för kvinnor inskrivna på A-listan.

Lovisa svarade genom att lämna Göteborg. I två månader höll hon sig borta, till hon greps utestrykande i Alingsås och fördes tillbaka till fängelset iförd hand- och fotfångslar.

Under sensommaren hade en koleraepidemi blossat upp i Göteborg och Lovisa insjuknade i cellen. Hon behandlades sedan vanligt med kamfer, garvsyra och senap, men utan framgång. I A-listan står antecknat: Åter påträffad. Död.

Det var svårt att bli befriad från besiktningen. Av de 188 som skrevs in i A-listan 1865-1867 befriades 20. Giftermål, stadigt arbete och kronisk sjukdom gav befrielse, men återfallen var många.

1918 togs reglementeringen bort defini-

tivt, eftersom den spelat ut sin roll. Det hade kommit bättre behandlingsmetoder mot könssjukdomar, levnadsstandarden hade ökat och det var mer accepterat med förhållanden mellan ogifta.

Året innan Lovisa skrevs in i A-listan, arresterades arbetarhustrun i Haga

Anna Britta Persson.

Haga var en trångbodd stadsdel som fylldes av arbetare, sjöfolk, pigor och mångler-skor med flera. Trähusen var i dåligt skick, och de hygieniska förhållandena undermåliga, liksom häсотillståndet.

Anna Britta var 31 år och kom från Hanhals socken i Halland. Efter många år som frilansande hushållsarbeterska gifte hon sig i februari 1862 med gasverksarbetaren Magnus Persson. De flyttade in i ett spisrum högst upp i hörnhuset Landsväggsgatan och Nygatan. Spisrummet illa medfaret. Dörren ut mot den allmänna vinden hängde trasig på sned och det var fri insyn i deras boningsrum.

En natt i slutet av oktober mördade Anna Britta en av sina väninnor som var på besök. Mordet var brutalt och blev mycket uppmärksammat. Kvinnor förväntades inte använda våld, åtminstone inte grovt våld, och därför tvivlade många på hennes skuld. Det var ett alldeles för blodigt och tungt arbete för en kvinna, resonerade man. Senare diktades en visa om mordet "*Vid det mord som begicks i Haga 1862, Anna Britta Persson slog Marbolotta så att hon dog*", som framfördes av positivhalarna i Göteborg.

Vid tidpunkten för mordet hade Anna Britta en lång brottslig bana bakom sig, även om hon aldrig ertappats tidigare. Det hade börjat med fickstölder och fortsatt med bedrägerier inne i handelsbodarna

längs Södra Hamngatan. Till slut kunde Anna Britta inte hålla sig från att stjäla från sina bekanta.

Väninnan, Lotta från Marks härad, därav namnet Marbolotta, hade Anna Britta stött ihop med under Larsmäss marknad i augusti. Lotta var en ung bonddotter som gick omkring och sålde hemvävda textilier i Göteborg. Snabbt lurade Anna Britta av Lotta både varor och pengar, men när Lotta inte vek undan utan istället hotade med

polisen hårdnade tonen mellan kvinnorna.

När mordet slutligen uppdagades, satt Anna Britta redan arresterad för stöld. En väninna, som hon stulit både vigselring och flera klädesplagg av, hade gått till polisen. Efter en långdragen rättslig process dömdes Anna Britta Persson till livstids straffarbete och fördes till kvinnofängelset i Norrköping. Inom kort återupptog hon smyghandeln med stulna varor och dömdes till flera extra bestraffningar.

Bokgävor till GRS bibliotek

Bokanmälningar av Per Clemensson

Hembygdsgården och det gröna kulturarvet

har utgivits under redaktion av Gunilla Lindberg som nr 12 i Hembygdsförbundets skriftserie. Boken omfattar 105 sidor och utgör en trevlig sammanställning av uppsatser kring hembygdsgården och dess trädgård. Av särskilt

intresse är uppsatsen 'Trädgården på kartan', i vilken man får en redogörelse för lantmäterikartornas användbarhet för att spåra gamla trädgårdar. Innehållet är omväxlande och berättar om Vallby friluftsmuseum i Västerås och Svenskbybornas pelargon, om den återskapade trädgården vid gården Ättehögen i Sunnvåra i mellersta Halland, om fröodling, gen- och växtbanker och ödetomten. Andra halvan av boken utgör en handbok för hembygdsvårdare med råd om utnyttjandet av hem-

bygdsgårdens markområden; här finns lathundar för inventering, trädgårdshistoria och arbetsgång. Boken vänder sig i första hand till hembygdsgårdarnas vårdare men kan likaväl utgöra inspirationskälla och idespruta för den enskilde stugägaren. Boken är försedd med en gedigen litteraturlista och lista över adresser för inköpsställen.

Dalsländskt leverne under 300 år 1600-1900

har författats av dalslänningen Stig Fredriksson (medlem i GRS). Boken omfattar 278 sidor och är delad i två delar 1600-1750 och 1751-1900 och 28 kapitel. Stig Fredrikssons släktkrönika växer fram från tidigt 1600-tal med hjälp av citat ur domböcker, sockenstämmo- och kyrkostämmoprotokoll med flera berättande källor. Citaten varvas med Sveriges politiska historia och dess regionala och lokala historia för att ge perspektiv på släkthistorien och ibland förklaring till det släkthistoriska skeendet. Metoden kan vara tungläst men

genom varvningen av historierna förklaras mycket som annars skulle stå oförklarade och för att underlätta läsningen har de olika historierna hållits isär i olika stycken och citaten återgivits i kursiv stil.

I Hembygden 2005 har Per Hultqvist skrivit en artikel 'Släkt(miljö)forskningens möjligheter' (se anmälan i Västanbladet nr 3/05) vari framhålls bredvidhistoriens och fördjupningens betydelse för förståelse av släktens plats i historien. Fredriksson har här gått ett par steg längre genom att lägga in riks- och lokalhistorien i skildringen. Låt mig exemplifiera med några kapitelrubriker: Gro Alfsdotter skriver ett köpeavtal på pergament år 1654 och kung Karl X avlider i Göteborg 1660 - Karl XII gör entré på

krigsscenen. Erik Hansson i Kärr försäljer sin mark - Oscar I avlider och efterträdes av Karl XV. Ny riksdagordning. Ola i Kärr i dispyt med skolläraren Nyström. Elof dör år 1877 - Johan Andersson får testamentsbekymmer. Maskeradsbalen. Fattigvårdsstadga - Napoleon angriper Ryssland. Elof Johansson blir bonde på Kärr.

Boken har ett fåtal men välvalda illustrationer, släkttavla och ordlista. I sitt förord tackar Stig Fredriksson med rätta Elsa Sjö Dahl (medlem i GRS) samt Anders Edestam och Bertil Johansson (båda avlidna, 1977 resp. 2001) för deras arbetsinsatser vid transkriberingen av Dalslands domböcker.

Vid Släktforskar dagarna i aug. 2005, "Min släktsaga", höll Kerstin Adrian följande spännande anförande på Kronhusgården.

Tillfälligheter hjälper till i släktforskningen

Jag skulle vilja berätta lite om hur olika tillfälligheter har hjälpt mig i min släktforskning.

På min mammas byrå stod ett litet miniatyrporträtt av en vacker dam.

Vi barn, vi var sex stycken, frågade ofta vem hon var och vår mor sade då lite kryptiskt: "Det ska jag berätta när hon är död!" Det satte naturligtvis vår fantasi i rörelse. Vi fick i alla fall reda på att damen hade varit gift tre gånger och hade två barn utom äktenskapet. Det tyckte vi var häftigt.

Så hände sig att damens svärson dog och hennes dotter stod ensam med tre barn. Min mamma hade just skilt sig och hon var

ensam med sex barn. Vi fick då reda på att damen på porträttet var vår mormor och att vi hade tre halvkusiner. Våra halvkusiner kallade henne mormor, men vi som inte var officiellt erkända måste säga tant Hilma. I slutet av hennes levnad träffade vi henne vid något tillfälle. Hon kom med en påse godis till vår halvkusin, men vi fick ingenting. Vem var hon egentligen och vem var vår morfar?

Min pappa sa alltid: "När du kommer till Göteborg ska du ta reda på Hilmas (min mormor) släkt. Hon hette Karlsson Porath." Många år senare när både min mamma och pappa var döda började jag och min syster samtidigt i var sin grupp för släktforskare. Genom Dödsboken fick vi fram när Hilma

dog och var hon bodde. Det var på Östermalm i Stockholm och vår mor var född i Hedvig Eleonoras församling och i Stockholms stadsarkiv hittade vi när mamma föddes. Där var noterat: "Föräldrar okända"! Hur skulle vi gå vidare?

En dag när mina systrar och jag var ute och gick en by vi bott i som barn, så min syster plötsligt: "**Här bor ju Dagnys sonson.** Ska vi fråga honom om vi kan få några uppgifter om vår mormor". Dagny var lillasyster till vår mormor och hon hade erkänt vår mor som systerdotter och bjudit hem oss vid ett par tillfällen.

Sagt och gjort. Vi ringde på och den unge mannen såg mycket förvånad ut. Vi hade aldrig träffat honom förut och han visste ingenting om oss. "Jag vet ingenting" sa han, "men ni kan fråga min faster i Båstad." Och så fick vi namn och telefonnummer. Jag tog reda på adressen och skrev ett brev. Jo, hon visste lite grann speciellt om sin mormors släkt som kom från Lycke i Bohuslän. Men om sin morfar visste hon bara att han hette August och hade hus i Göteborg och att han låtit en häst gå uppför en trappa inne i huset. Jag arbetade då med en släktforskande dam och frågade henne till råds. "Ring den och den han kan allt om Lycke". Av honom fick jag så rådet **att ringa en man i Partille**. När jag talade om vem jag var och vad jag ville sa han: "Du måste komma hit."

När jag kom till Partille studerade han mig noga. Han hade ett kasettband som talats in av min mormors kusin. Min mormor brukade bo hos hans familj när hon kom och hälsade på från Stockholm. Hon hade då vid ett tillfälle, när hon var gravid, berättat

att pappan till barnet var dåvarande kronprinsen Gustaf. Kusinen berättade en hel del annat också som Hilma sagt, men Hilma höll sig inte alltid till sanningen. Det här gjorde det mera spännande. Men egentligen var jag mest intresserad av hennes morfars släkt eftersom ingen visste något om honom.

Genom att Hilmas mormors släkt någorlunda var kartlagd kunde jag få reda på att Hilmas pappa hette August Karlsson (inte Porath) och var från Skållerud i Dalsland och att han var ångslupsbefälhavare. Min syster och jag for till Mellerud och upptäckte det fina släktforskningsmuséet där. Vi hittade en bok om Skållerud. Min mormors farfarsfar var omnämnd som skeppare och seglade mellan Kristinehamn och Upperuds bruk. Där fanns en del gårdar och torp omnämnda och vi skaffade en karta och reste runt i Skållerud och **knackade dörr**. Vi fick reda på att det fanns en

gammal man i Mellerud som nog visste en del, "men ring först, det är inte säkert att han lever". Ingen svarade när vi ringde men vi fick också adressen och plötsligt upptäckte vi att vi var på den gata som han skulle bo på och vi såg att det kom en bil som stannade och att en äldre man gick ur. Jag gick fram och frågade och det visade sig att hans mormorsmor var syster till vår mormorsfarfar. Dessutom inventerade han alla gamla torp i Skällerud och antecknade vilka som bott i dem. Han hade en framliden bror som gått igenom många arkiv och noterat på små kort. Inga släktingar ville ta hand om materialet, som jag så småningom har skrivit rent och fört över till museet i Mellerud.

Nå, här hittade jag ursprunget som inte hette Porath. Den äldsta jag fann var Olof Svensson, hammarsmed vid Upperuds bruk, död 1777 i hetsig feber vid 45 års ålder.

Min anfader Sven Olofsson var 10 år när pappan dog och han arbetade som dräng och sedan som skeppare. Min mormorsfar August, sonson till Sven, flyttade till Göteborg. Han hade arbetat som ångslupsbefälhavare, men slutade med det och började bygga hus där han kunde hyra ut rum. För att få reda på vilka och hur många hus han byggt studerade jag gamla kartor som jag fått genom stadbyggnadskontoret. Det var svårt att få tag på lagfarter, men på tingsrätten fann jag in-teckningshandlingar i en källare. Att jag hittade dem berodde nog mest på att min man är domare och hade arbetat på tingsrätten i Göteborg. På landsarkivet hade jag fått besked om att det skulle finnas en anställd person som kunde hjälpa till, men det fanns ingen. Vi hittade ändå att August under 1880-talet byggde fem hus varav fyra landshövdingehus. Det

här var på 1880-talet i Göteborg då det började bli vanligt med landshövdingehus. Husen måste han senare sälja och några år därefter gjorde han konkurs. Han fick återgå till att arbeta till sjöss och drunknade i Väneren.

Av en händelse fick jag se att man på **ett kafé i Masthugget** skulle hålla föredrag om invandringen till Göteborg på 1880-talet i samband med industrialiseringen och jag gick dit för att höra. Jag fick då reda på att den gamla bebyggelsen på Stigberget hade fotograferats och fanns utlagd på en web-sida. Jag fick också reda på att det fanns ritningar över alla gamla hus i stadsarkivet. På så sätt fick jag tag på ritning och bild på åtminstone tre av de hus han hade byggt.

Vid en vandring i Ytterby fick jag se att **Studieförbundet Vuxenskolan** lett ett projekt om hembygdens stugor och gårdar, som fanns redovisat i ett häfte: "En studie om Bredsten, Guddeby, Guddehjälm, Hölen och Stället och livet bland folket i bygden". Jag köpte häftet och fann att min mormorsmormor kom från gården Hölen som fortfarande har samma ägare sedan 1500-talet. Här fanns släktingar i gårdsarkiven som jag inte hade kunnat hitta i kyrkoarkiven.

Men min mormor då och kronprinsen? Min mormor reste till Stockholm 1890 och står mantalskriven på olika adresser alla på Östermalm. 1897 födde hon en dotter som hon tog hand om.

Som vanligt visade det sig matnyttigt att försöka få tag i äldre släktingar, och den äldsta släktingen som fanns när jag började släktforska var **en dam som var över 90 år** och var blind. Hon var systerdotter till

Bokanmälan

En trumpetersläkt

Till G R S bibliotek har Björn Edman, läkare i Göteborg, överlämnat sin släktbok

"Trumpetersläkten Edman från Småland"

Edman har idogt forskat i sin släkt i många år och har utöver de vanliga kyrkoböckerna noggrant försökt säkerställa sina uppgifter i åtskilliga bredvidkällor, såsom domböcker, bouppteckningar, mantalslängder, militära rullor och protokoll, räkenskaper mm.

Boken har en föredömligt tydlig titel, som berättar om innehållet: namn - yrke/befattning - ursprungsart. Men alla släktforskare har naturligtvis inte så goda förutsättningar som Björn Edman:

10 st trumpettare med namnet Edman i fyra generationer!

Björn Edman skriver att det finns många släkter med namnet Edman. I boken presenteras hans släkt, med ursprung i centrala Småland.

Han har medvetet begränsat sitt ämne (boken är ändå på 154 sidor) och valt en agnatisk släktbok. D.v.s. enbart manssidan medtages och alla bär sålunda släktnamnet Edman. Respektive hustrur och barn är dock i sin helhet angivna. Det är släktnamnet Edmans ursprung och utbredning han undersöker.

Som stamfar anger författaren Olof (sannolikt trumpettare), som levde i trakten av Eksjö i mitten av 1600-talet. Sönerna Isak och Johan (trumpettare) och deras efterkommande förs sedan fram till dags dato i nio generationer, nu boende i Göteborgstrakten och USA. Släktgrenar i Skaraborg och Uddevalla synes vara utdöda.

Edman har en utförlig inledning om hur

hans forskning gått framåt i med- och motgång. Han resonerar om hur säker en källa kan vara. Är det rätt person han hittat? Ibland måste han ange "med stor sannolikhet". Framtiden får utvisa om ytterligare bevis kan påträffas.

Författaren berättar även om vad trumpetaryrket innebar och om trumpettarens militära grad. Till de militära (det finns även soldater och ryttare) ättlingarna lämnas särskilt utförliga familje- och personuppgifter.

Underlaget för boken har skapats med programmet DISGEN. Som noggrann släktforskare anger Edman alla sina källor, tryckta som otryckta. De anges i noter nederst på sidorna och i en förteckning. Vidare har boken föredömliga person- och ortregister. Personnamnen har stavningsnormerats enl. Släktforskarförbundets normer. Foton finns på många personer, naturligtvis av stort intresse för nu levande och framtida släkt.

Författaren slutar med ett råd till andra släktforskare: - Ge inte upp i letandet efter en aldrig så svårfunnen ana. Med framtidens allt större databaser och vidlyftigare kontaktnät mellan släktforskare ökar möjligheterna att nå resultat.

Joel Holger

Fakta:

Björn Edman 2005

Tryckt och bunden 2005

Vasastadens bokbinderi, Göteborg

ISBN 91-631-6801-4.

Boken kan beställas från författaren

Biblioteket har under 2005 tillförts bokgåvor och nyförvärv

- Margareta Huitfeldt av Beata Losman. Uddevalla 1994.
Vår Bygd 2004, Nordhalland. Varberg 2004.
Göteborg bygger. Gbg 1965.
Statistisk årsbok. Göteborg 1960.
Gamla vägar och händelser. Orust släktforskare 2004.
Kulturföreningar på Orust. 1994.
Ortnamnen i Skaraborgs län, XIII. Vartofta härad av Ivar Lundahl. Uppsala 1955.
Några Påste-Bönder, Prester och Dannemän av K G Junhall. Kinna 1993.
Personregister till Svensk Slägtkalender 1885-1908. Gbg 1976.
Tryggve-tragedin. Orust släktforskare 2003.
Övre Lalleröd, en gård på Orust. 2002.
Nedre Lalleröd. Orust. Årsbok. Orust släktforskare 2005.
Sjöfolk och sjöfart från Orust. 2001
Folkskoleminnen från Orust. 2000.
Femton generationer Kvinnor från Orust. Orust släktforskare 1999.
Länsmän och bönder från Orust av Folke Almegius. 1977
Latinskt skol-lexikon av Chr. Cavallin. Stockholm 1920.
John Bauer i Mullsjö av Herman o. Ove Ekelund. Habo 1971.
Lund. En bibliografi 1987 av Barbro Ohlsson. Lund 1989.
Albert Engström i Mullsjö 1888-1889. Mullsjö 1963.
Staden mellan pärmarna (Stockholm) av Magnus Bergh. Värnamo 1998.
Släktforskarna och Krigsarkivet. Meddelande XIX. Bohus 2000.
Riksarkivet och släktforskaren av Hallberg, Brunius, Hennel. Sthlm 1994.
Stockholms län och släktforskaren av Karin Bendixen. Sthlm 1997.
Inventeringen av enskilda arkiv i Västsverige. Gbg 1959.
Mamma - pappa - barn, en arbetarbefolkning av Romulo Enmark. Gbg 1986.
Swedes in Moline, Illinois, 1847-2002 av Lilly Setterdahl. USA 2002.
Släktforskarnas Årsbok 2005. Falköping 2005.
Majstång, Kräfter och Lucia av Jan Öjvind Swahn. Värnamo 2003.
Freden i Kolsäter. Gesäters hembygdsförening 2005.
Råda i Askims härad av Ulf Erixson. Skara 2004.
En vägvisare till Skånska arkiv. Skånes Arkivförbund. Värnamo 2000.
Vägen till Soltvet och den lokalhist. forskningen. Årsbok. Bygd och Natur 1989.
Arkiv i Lund. Lund 1994.
Västsvenska kvinnor och hem av Georg Eneroth. Gbg 1946.
Krigsarkivet 200 år. Årsbok. Västerås 2005.
Stendahlska ätten 1728-1981. Krönika del II av Leif Stendahl.
Familjen Börjesson i Mjölalt av Peter Jupén. Kristianstad 2005.

- Astrid 1905-1935 av Antoinette Ramsay o. Ted Rosvall. Falköping 2005.
 1890 års män i ord och bild av John Karlzén m.fl. Malmö 1940.
 Linblomman av Rolf Ekelund. Kullavik 2005
 Släktforska - steg för steg av Per Clemensson, Kjell Andersson. Falköping 2005.
 Riksdagen. Ledamotsförteckning 1993/94.
 Transatlantiska rötter av Ulf Beijbom. Växjö 1997.
 De for åt Amerika av Olof Ljung. Mellerud 1988.
 Olof Wijk's North American Diary of 1829. Florida 1998.
 Papperets historia av Bo Rudin. Sthlm 1987.
 Hallands historia av Curt Weibull m.fl. Halmstad 1954.
 Göteborg, herrgårdarnas stad av Sören Skarback. Kungälv 1995.
 Gamla ur av Barbro Åstrand. Örebro 1980.
 Landshövdingeberättelser från Hallands län 1705-1818. Halmstad 1998.
 Göteborg i dikten av Rune Oxelqvist. Sthlm 1984.
 Historiam urbis Gothoburg. Uppsala 1715. Faximil.
 Där, sa unge kungen av Sven Schånberg. Gbg 1975.
 Vi byggde Göteborg av Torsten Hansson. Lund 1998.
 Fågelås av Egon Åhman. Tidaholm 1944.
 Bilder ur kyrkolivet i Borås under 1900-talet av Egon Åhman. Borås 1985.
Styrelsen tackar varmt alla, som genom sina gåvor berikat G R S bibliotek.

Släktforskare !

3.000:- . . . . .

... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.

Du betalar endast 5.600:- inkl. moms
 (ord. pris 8.600:-)

- * läsaren har specialanpassad
fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringsgrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
 MICROSYSTEM AB

Schélegatan 3
 416 60 Göteborg
 031 - 19 06 09

Liljebacken
 524 95 Ljung
 0513 - 500 20

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra föreningars medlemsblad.

Vi byter med omkr. 60 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i GRS bibliotek.

ALIR-ANOR. Forskarföreningen Alir, Söderhamn m. omnejd (Hälsingland)

Nr 4/05. 'Fränder, arvingar och bördemän - några ordförklaringar' av Urban Sikeborg, Sol-lentuna.

AN-SIKTET. Folkare Släktforskarför.

(Dalarna)

Nr 4 Dec 05. Birgitta Larhm refererar ett föredrag om 'Släktforskning i norska källor' Mycket klart och översiktligt. - 'Kyrkböcker på nätet, gratis i Norge' www.digitalarkivet.no

DALFOLK. Dalarnas Släkt-, Hembygds- o. Emigrantforskarförening

Nr 4/05. Stenåke Petersson har utrett att grundaren till det finska företaget 'NOKIA har kopplingar till Ål sn' i Dalarna. Det var Anders Andersson/Kihlman, f.1749 i Ål som flyttade till Wasa i Finland. - Sune Garmo anmäler en märklig bok 'Kronolänsman Mats Ersson Nohrmans dagboksanteckningar'. 1670-talets viktiga händelser i Dalarna är noterade. Dagboken upptäcktes i Nordiska Museets arkiv och ges nu ut av släktföreningen.

DISKETTEN. DIS-VÄST

Nr 1/06. Charlotte Börjesson ger tips och råd för den som skall resa till USA och 'Släktforska i Salt Lake City'. En del förarbeten görs lämpligen här hemma före resan föreslår Charlotte.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 71 Dec 05. 'Lär dig sökmöjligheterna i Disgen 8. Välj person och Sök personer' av Ingvar Kärrdahl. - Olof Cronberg meddelar de nya reglerna 'Hundraårsgräns för DISBYT'. En anpassning till Datainspektionens krav, som gäller för webben, men ej för CD-skivorna!

HALLANDSFARARES INFORMATION. Hallands Genealogiska Förening

Nr 70 Dec 05. 'När Uppsalafebern kom till Falkenberg' av Klas-Göran Stehn. År 1772 grasserade denna dödliga epidemi med egendomligt namn. Sjukdomen liknade hetsig feber med spänd och öm mage. Författaren har inget nutidsnamn. - 'Skräddare Bengt-Petter, min farfar' av Margit Nilsson, Gårstabergr. Skräddarens vardag i Staffanstorp beskrivs vid 1900-talets början. - Lars Larsson berättar om 'Domstol - kvinnans giftoman'. Om giftoman/förmyndare saknades för en ogift kvinna fick domstolen gripa in och avgöra om tilltänkt äktenskap var lämpligt.

INDUSTRIHISTORIA I VÄST

Nr 2/05. Ewert Arwidsson skriver om 'Thorskogs Varv', som låg vid Göta Älv mitt för Lödöse. Varvet utvecklades av ägaren Petter Larsson från 1860-talet och tillverkade ett stort antal kanal- och kustångare fram till 1926. - Ann Lindholm berättar om 'Sveriges minsta sulfutfabrik - Ohs bruk' ett par mil öster om Värnamo. - Bengt O T Sjögren skriver om 'Bryggeridirektören Melcher Lyckholms självdeklaration till 1920 års krigskonjunkturskatt' Bryggeriet var så lönsamt att hans årsinkomst var 828.000 kr. Att jämföra med bryggeriarbetarna som tjänade omkr. 2.600 kr. - 'AB Papyrus i Mölndal'. Papperstillverkningen började 1736 och fabriken lades ned 2005.

KGF-NYTT. Kronobergs Gen. Förening (Småland)

Nr 91 Dec 05. En lång utförlig artikel av Sonja Larsson 'Daniel från Sjösås - en av Sjutton Gubbar'. Daniel Sjöberg (1777-) blev polis- uppsyningsman i Stockholm. Författaren berättar

Antikvariat
Genealogica
Köper & Säljer

böcker för släktforskare & personhistoriker

Beställ katalog
E-post: katalog@genealogica.com
Telefon: 070 - 666 02 20
eller ta en titt online
www.genealogica.com

tar om polisväsendets i städerna utveckling och uppgifter alltsedan Magnus Erikssons stadslag på 1300-talet. Sedermera bytte Daniel yrke till vindragare. Detta skrå, vilket innebar såväl mottagning som att prova sprithalten och tappa upp på flaskor, beskrivs ingående. Antalet vindragare i Stockholm var alltså 17 st. Vindragarlaget upplöstes 1930. - Åke Svensson berättar om 'Släktträd med djupa rötter'. Många islänningar kan hitta sina rötter på Internet ned till vikingatid. För att forska om genetiska medicinska faktorer har företaget 'deCODE Genetics' lagt upp register över mer än hälften av alla islänningar som överhuvud taget levat.

MGF-NYTT. Midälva Gen. Förening
(Medelpad)

Nr 4/05. Barbro Andersson framför sina reflexioner kring boken 'Medborgarskap och Diskriminering. Östjudar och andra invandrare i Sverige 1860-1920'. En doktorsavhandling av Carl Henrik Carlsson om invandringen till Sundsvallstrakten.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen. Förening

Nr 4/05. 'Arkiv-Info' i Jönköpings Stads- och länsbibliotek presenteras. Forskarsal med expedition samt ett släktforskarrum finns i 2.a vån. - Eva Dahlberg ger mängder av 'Tips och råd om Emigrantforskning' med många nyttiga Internetlänkar, inkl. information: t.ex. USA, Canada, resvägar även över Danmark, Norge, Hamburg och Bremen. Checklista för att söka emigranter. - Curt Franzén berättar om 'Slättäng i Vartofta hd.- en viktig rast- och övernattningsplats'. Om gästgiveriet, tingshuset och marknadsplatsen.

RUNSLINGAN. För. Släktforskare i Uppland

Nr 5 Dec 05. 'Dag Hammarskjölds uppländska anor mm' av Sture Jansson. - Åke Karlsson har läst 'Protokoll från Tuna-Stavby (C) pastorat 1831'. Sundhetsnämnden förberedde då den stora koleraepidemin, som kom något år senare.

SLÄKTBITEN. Forskarför. Släkt & Bygd
(Hälsingland)

Nr 4/05. 'Almanackan i gamla tider' av Lars Hedlund (1972). - 'Namn på Helgdagar' är samlade av Kjell G Åberg. Ett hundatal namn, ofta med latinsk form, anges med datum.

SLÄKTFORSKAREN. Västerbergslagens Släktforskare

Nr 98 /06. 'Bergsfogdarna i Västerbergslagen'. Torsten Berglund, Stockholm, reder ut begreppen: Bergsstaten, Bergskollegium, Bergmästardistrikt/Bergmästardömen (med bergmästare, kronans tjänstemän som var ordf. i Gruv- och Bergstingen), Bergsfögderier (med bergsfogdar, som var åklagare vid tingen och uppbördsmän).

Forts. i nästa nr.

SLÄKThistorisktFORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 1/06. 'Miltals med handlingar väntar på

besök i Frihamnen'. Hans Egeskog har besökt Stockholms Stadsarkivs filial i Frihamnen (i Stockholm). Huvudarkivet ligger på Kungsklippan 6 och sedan 1997 är 1/3-del av arkivbeståndet förlagt till Frihamnsdepån i en gammal lagerbyggnad. www.ssa.stockholm.se

- Karin Edvall kåserar om 'Läkekonst förr och nu' och berättar om fältskären Daniel Gabriel Rönnows (1736-1808) anteckningsbok. - Ted Rosvall framför stark kritik: 'Svenska kyrkan som kulturavvecklare'. Under alla tider har kyrkan varit en 'kulturbärare'. Nu avvecklas den gamla sockenindelningen med sina namn, kyrkan är inte intresserad av innehållet i sina egna gamla församlingsböcker, kyrkogårdarna blir kommersiella begravningsplatser, församlingshem och prästgårdar avvecklas och säljs ut och (ofta helt i onödan) moderniseras och förflockas kyrkans språk. - Ted R. fortsätter med 'Emigrantforskning - del 14 - Canada'. Portalen 'Ancestry.com' omfattar nu även Kanadas folkräkning år 1911. - Anders Ryberg berättar om hur han hittat medeltida katolska mässboksblad på pergament, som på 1700-talet återanvänts till inbindning av uppbördskvittenser i Valla sn på Tjörn. - Hans Egeskog skriver att 'Kyrkhult läggs ner men mikrokorten kan dyka upp i Lund'. Arkivcentrum i Kyrkhult i Blekinge stänger för gott den 28/4. Mikrokortbeståndet (för hela landet) ägs av Riksarkivet och flyttas event. till Landsarkivet i Lund. Utöver Lund finns förut mikrokortcentrum i Ramsele, Leksand och Arninge utanför Stockholm.

TROLLHÄTTEBYGDENS SLÄKTFORSK.

Nr 1/06. 'Kyrkobokföringens historia', en artikel från 1988-89 av Ingrid Thorén. År 1991 övertog Skatteverket Svenska Kyrkans folkbokföring.

UDDEVALLA-BLADET. Uddevalla Släktf.
Nr 1 Jan 06. 'Koleran i Fiskebäckskil 1834' berättas av Stig Sjögren. 11% av befolkningen

dör på en månad, dödsförloppet var mycket snabbt - några timmar.

VÄRMLANDS ANOR. Värmlands Släktforskarförening

Nr 4 Dec 05. Rapporter från Släktforskardelegarna i Göteborg: Riksstämman och Ordförandedekonferensen. - Carl Henrik Carlsson redogör för släkten Pagrotsky. Det börjar med att tre bröder kom från Polen till Karlstad på 1860-talet.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Genealogiska Förening

Nr 4 Dec 05. Tema: 'Präster och prästsläkter' - Alexander Gustafsson (d.1954) skrev om 'Prästsläkten Lechander från Lekåsa'. Släkten dog ut på manssidan redan under 1700-talet, men genom döttrarna (som ofta gifte sig med präster) har släkten spridits runt om i Västergötland. Gerd Johansson, Tråvad, kompletterar med uppgifter och några rättelser. - 'Släkten Norén från Nordgården i Öm' av Eddy Bremer, Lidköping. - 'Michael Svenonis Riddelius i Lena (P)' (1606-1691) av Johan Almqvist, Alingsås. - Lisbeth Svahn o. Inger Holmquist berättar om 'Veterinärinrättningen i Skara', som startades så smått 1775 av Peter Hernquist. - Nils Marelius skriver om 'Ny församlingsindelning vid årsskiftet' i Västergötland.

Nr 1 Febr 06. Tema: 'Från fältslag till livet på heden' - 'Fältslaget vid Holskaryd' av Artur Rydsmo, som har upptecknat den muntliga traditionen omr. slaget. Slaget stod mellan svenskar och danskar 1566 (eller kanske 1612) i gränstrakterna av Hols, Bälinge och Horla socknar. - 'General von Mentzer på Tidaholm och hans ättlingar' - 'Trumslagare Moberg på Skaraborgs regemente' BILD - 'Axvalla Hus och hed', av Inger Holmquist o. Lisbeth Svahn, var en borg belägen på en udde i Husgårdssjön i Vings sn, uppförd på 1100-talet och raserad 1469.

Forts nästa sida

ÅDALINGEN. Ådalens Släktforskarför.
(Ångermanland)

Nr 4/05. Ingegerd Troedsson berättar om en stor skandal år 1735 'Om Jöns Svensson och Erik Ers döttrar i Tängsta'. Tre döttrar var gravida samtidigt - med samme mansperson!

ÖGF-LÖVET. Östgöta Gen. Förening
Nr 83 Dec. 05. Ingvar Gunnarsson, Vadstena, berättar 'Efter 50 år som släktforskare har jag samlat hela släkten'. Ett imponerande livsverk. Han har samlat anor och ättlingar i 30 släktböcker, fördelade på olika grenar. För varje gren har han sedan arrangerat släkträffar.

Forska med GRS datorer - på Erik Dahlbergsgatan

Sveriges dödbok 1947-2003

CD-Emigranten 1&2-2001

EMIBAS 2005

Register Släkt och Hävd 1950-1999

41 Handskrifter 1339-1926

Släktdatas register

Klara församling, Stockholm

Kungsholmen, Stockholm

DVD Kungsholmen

GENLINE (ring och boka tid)

Skånska dragoner, husarer o. infanterister

Sveriges befolkning 1890, 1970, 1980

Svenskt Biografiskt Lexikon A-Rettig

Historiska stadskartor

Svenska ortnamn

Söder-skivan, Södermalm, Stockholm

Gamla stan under 750 år, Stockholm

DVD Gamla stan

DVD Häradsekonomiska kartan

Soldatregistret

<http://soldat.dis.se>

är ett samarbete på Internet mellan DIS och Centrala Soldatregistret. Registret uppdateras varje år med tillkomna soldatnamn. - Man öppnar med - "Sök i soldatregistret", men kan också få information om: - "Bakgrund om den indelte soldaten" - "Militärhistorisk ordlista" - "Krigsarkivet".

Man söker på namn, socken e.d och får fram grunduppgifter, ibland även hustruns namn. - Önskas fylligare upplysning måste man (mot avgift) vända sig till aktuellt soldatregister eller Centrala Soldatregistret i Skövde. Observera att registret är en andrahandskälla, som alltid skall kontrolleras med originaldokumenten.

GöteborgsRegionens Släktforskare Bibliotek och Expedition

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,

har öppet under våren t.o.m. den 11 maj och öppnar åter efter sommaruppehållet torsd. den 14 sept. 2006. Ordinarie tider är:

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)

samt 1 timma före varje föreningsmöte på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26

E-post: g.r.s@telia.com

Postgiro 24 23 85 -3

Hemsida:

www.genealogi.se/forbund/grs.htm